

Mikulás Ferenc és az általa vezetett Kecskeméti Rajzfilmstúdió

Lélek- vagy képmozgatók-e vajon azok az emberek, akiket animátoroknak nevezünk? Olyan filmek alkotóinak, melyekhez ki sem kell menni egy szobából (s be sem kell oda hívni senkit) ahhoz, hogy a világ, az ember és a kép különleges vagy hétköznapi, de mindenképpen összefüggő történetei megelevenedjenek. Melyekben a képalkotás legősibb és alapvető eleme, a rajz és a mozgást piederesztálra emelő modern kor technikájának egymást követő újításai (a mozgóképtől a 3D-s képig) együttműködésével életre kelnek, azaz lélekkel telítődnek holtnak vélt tárgyak, a képzelet képei.

És valóban nem szükséges odahívni senkit? Amikor 40 évvel ezelőtt, 1971-ben az akkor mindössze 31 éves Mikulás Ferencet Matolcsy György az újonnan alapított Kecskeméti Rajzfilmstúdió vezetőjévé nevezte ki, országjáró körúton gyűjtött össze egy csapatot, hogy legyenek grafikai tervezők, animátorok, operatőrök, vágók a budapesti Pannónia Filmstúdióban megálmodott rajzfilmek valóra váltásához. Az egykori filmgyártó műhelyből, a Kecskeméti Animációs Filmstúdióból idővel nemcsak önálló alkotóműhely, de a legkitűnőbb rajzolókat, rendezőket és „társművészeket” vonzó, Kecskeméti Animációs Film Vállalat lett (1991), olyannyira sikeres, hogy munkatársainak megérte saját vállalkozásként – az önkormányzattal összefogva – működtetni. (A mai Kecskemétfilm Kft 1993-ban jött létre.) Ebben a (képzőművészetben) páratlan sikertörténetben egymásra épült és összefonódott a folytonos művészi és menedzseri innováció s az egyre igényesebbé vált közönség várakozása. Hiszen nincs, aki ne ismerné a televízióból a *Magyar népmesék*, a *Mondák a magyar történelemből*, a *Mesék Mátyás királyról* vagy a *Vízipók-csodapók* sorozatokat, melyeken generációk nőttek fel, vagy nincs, akinek ne tűntek volna fel az animáció lehetőségeire építő, szellemes reklámfilmek, melyek nemcsak Jankovics Marcellnek és társalkotóinak: az első pillanattól ott dolgozó Horváth Máriának, Újvári Lászlónak, majd Szoboszlay Péternek, az alkalmanként Kecskemétre csábított íróknak (Kányádi Sándortól Lázár Ervinen keresztül Weöres Sándorig), képzőművészeknek (Somogyi Győző), tudósoknak s olyan zenészeknek köszönhető, mint a Kaláka együttes, de a megbízóként megszerzett televízióknak is. Az 1985-ben először megrendezett animációs filmszemléktől országosan és – ösztöndíjas csereprogramja, nemzetközi fesztiválokra való, egyre magasabb fokon díjazott részvételei, 1996-tól saját szervezésű nemzetközi fesztiváljai (KAFF) következtében – ma világszerte ismert és elismert, nemzetközi partnerekkel (megbízókkal és alkotókkal, Tokiótól New Yorkig) dolgozó, nemzetközi fórum a Kecskemétfilm. Ezt a hatalmas és logikáját tekintve példászerű szervezőmunkát – az ASIFA, a Nemzetközi Animációs Filmművészeti Szövetség által igazgató tanácsi tagként megbecsült - ügyvezető igazgató, Mikulás Ferenc végezte.

A jövőre 100 éves magyar animációs film, de a várospolitikájával akkor ugyancsak kitűnő Kecskemét története is kiteljesedett e műhely által. Az akkori polgármester (művészeti) iskolát, művésztelepet hozott létre, mert ebben – a kulturális fejlesztésben - látta biztosítva a város vonzerejét, jövőjét. Az 1970-80-as évek városvezetői támogatásával valóságos kulturális központtá nőtt Kecskemét, a Kodály Intézettel, a Nemzetközi Kerámia Stúdióval, a Naiv Művészet Múzeumával és a Játékmúzeummal, az újító szellemű színházi emberekkel stb. Ebben a környezetben, melynek egyszerre hagyományt őrző és kezdeményező kedvű építész is akadt Kerényi József személyében, nemcsak egész estés filmek, kollázs- vagy tárgyanimációval, natúrfilmekkel bővülő, majd számítógépes tervezésű rajzfilmek készültek, de kezdettől fogva – a helybéli (Molnár Péter, Hegedűs 2 László), majd meghívott vagy csak ide került képzőművészek (Schéner Mihálytól Gyulai Líviuszon át Orosz Istvánig) és alkotók (a marosvásárhelyi Szilágyi Varga Zoltán, később Nagy Lajos, az újvidéki Milorad Krstić) révén – a folytonos kísérletezés biztosítja a folytonos megújulást. Mert igaz, a paraszti művészet hagyományaiból kinövő, a nézők szeme előtt szó szerint kivirágzó, mesebeli és mitikus átváltozásokra képes, olykor kifejezetten ornamentális motívumokból születő alakok és történetek a szívünkhöz nőttek: egy kulturális örökséget tettek élővé, nemzeti kincsé a rajzfilm és animáció sajátos technikái által. Ám épp az ez utóbbiakkal való kísérletek útján tárgult a gondolkodásunk, az érzékenységünk, akár egyetemes szellemi, akár társadalmi kérdések iránt. Mi, a közönség csak reméljük, hogy ez mindig így lesz, s köszönjük a Kecskemétfilm minden munkatársának és Mikulás Ferencnek ezt a felbecsülhetetlen ajándékot.

Keserü Katalin